

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
К. Д. УШИНСЬКОГО»
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ "БРОДІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА"
ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНСЬКА СПІЛКА» (ТУРЕЧЧИНА)
ГРУЗИНСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ЦЕНТР,
ТОВАРИСТВО З РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ (ГРУЗІЯ)
ЦИРК «МЕДРАНО» (ФРАНЦІЯ)
ТЕАТР ПЕДРА II (БРАЗИЛІЯ)

МАТЕРІАЛИ

IX Міжнародної науково-практичної конференції

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

22 квітня 2022 р.

м. Умань
ВПЦ «Візаві»
2022

Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти

Зміст

Алтухов В. А., Нос О. Г. Музично-ритмічна компетентність як важлива умова фахової підготовки майбутніх учителів музики і хореографії.....	6
Андрощук Л. М. Світоглядні позиції у підходах до побудови хореографічного твору у період глобальних світових змін.....	11
Барабаш О. В., Шаршонь Д. В. Сутність процесу адаптації студентів-хореографів до художньо-творчої діяльності.....	15
Бикова О. В. Формування професійних компетенцій майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної роботи.....	20
Волкова Ю. І., Коропатова О. Є. Методичний аспект модерн-джаз танцю у роботі з виконавцями хореографічного мистецтва.....	24
Воляник Н. В. Проблеми підготовки майбутніх керівників хореографічних колективів в умовах впровадження інклюзивної освіти.....	27
Жаворонкіна О. В., Нікітенко А. М. До питання розвитку пластичної культури студентської молоді.....	33
Заєць С. С. Сучасні тенденції використання ПТ-ігор у підготовці хореографа.....	37
Кіндратенко Б. С. Звичай дошлюбного спілкування у молодіжних громадах українців (на прикладі хореографічної постановки «Червоне яблучко»).....	42
Кривохижа А. М. Сучасні проблеми розвитку сценічного танцю.....	47
Куценко В. А. Психофізіологічні аспекти застосування йоги в хореографії.....	49
Лимансько О. В., Бугаєць Н. А. До питання практичної підготовки майбутніх хореографів у педагогічних університетах.....	54
Маркіна В. В. Методи і прийому залучення дітей до занять з хореографії.....	58
Півторак Л. М. Формування художньо-естетичних смаків у підростаючого покоління засобами хореографічного мистецтва.....	63
Плахотнюк О. А. Фольклорний танець України, рефлексії до праці Василя Верховинця (Костів) «Теорія українського народного танка» 1920 року видання.....	68
Подгорінова А. Ю. Застосування танцювально-рухової терапії у роботі з дітьми та їх батьками.....	72
Попик О. П. Видатні митці Подільського народного танцю Хмельниччини.....	77
Семенова О. В. Проектна діяльність – запорука ефективної взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти.....	82

СУТНІСТЬ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ- ХОРЕОГРАФІВ ДО ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Барабаш О.В., старший викладач кафедри хореографії
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди*

*Шаршонь Д.В., концертмейстер кафедри хореографії
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди*
E-mail: barabasolga39@gmail.com

©Барабаш О. В., 2022

©Шаршонь Д. В., 2022

Художньо-творча діяльність є одним із основних напрямків наукової роботи студентів-хореографів, яка займає чимало часу та зусиль, впливає на розвиток людини, розкриває творчий потенціал і таланти. Тому низький рівень адаптації студента до такого виду діяльності може спричинити розлад фізичного та психічного здоров'я, негативно впливати на його настрій, поведінку, розподіл вільного часу. Все це не може не позначитися на відносинах з безпосереднім оточенням та ефективності оволодіння майбутньою професією. Процес адаптації до художньо-творчої діяльності в закладі вищої освіти – складний та багатоступінчатий, сутність якого визначає успішність входження особистості у соціокультурне оточення.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що сутність процесу

адаптації є предметом вивчення вже довгий період часу. Проблему адаптації студентів до умов навчання у закладах вищої освіти останнім часом досліджували такі психологи та педагоги як: В. Вербовий, М. Дідух, Ю. Зарюгіна, Н. Мірончук, Т. Спіріна, О. Удалова, С. Фурдуй та ін.

В. Волчукова розглянула деякі аспекти соціальної адаптації студентів-хореографів до навчання з фахових дисциплін. Однак, процес адаптації студентів-хореографів до художньо-творчої діяльності не ставав предметом окремого наукового дослідження, що й зумовило вибір теми статті.

Вивчення психологічного та соціального досвіду свідчить про те, що окрема кількість майбутніх хореографів, які навчаються в закладах вищої освіти (ЗВО), складно адаптується до художньо-творчої

діяльності, що стає, у свою чергу, однією з причин негативного відношення їх до майбутньої професії. Наявність конфліктного середовища, відсутність продуктивної співпраці з товаришами та викладачами диктують необхідність дослідження питань, пов'язаних із проблемою адаптації студентів-хореографів до художньо-творчої діяльності та педагогічних умов навчання зі спеціальності.

В сучасній психологічній науці вважається, що успішність людини визначається, в першу чергу її пристосованістю до умов життя та діяльності. Психологічна адаптація – активне освоєння особистістю або групою осіб нового соціального середовища. Соціальна адаптація проходить поступово, оскільки відбуваються зміни в суспільстві й житті самої людини. Існують два види соціальної адаптації: процеси, пов'язані зі зміною соціального середовища; адаптація до соціальних умов, що змінилися.

Адаптацію особистості студента до навчання у закладах вищої освіти В. Вербовий та М. Кушнірук [1] визначають як складний процес, зміст якого характеризується взаємозв'язком педагогічного, психологічного і соціального аспектів.

Т. Спіркіна та Ю. Зарюгіна [5] пропонують розуміти поняття адаптація студента як процес пристосування індивіда до нових

умов, входження до нового соціального середовища, засвоєння норм цього середовища та вироблення нового типу або моделі поведінки.

Н. Мірончук [4] зазначає, що адаптація студентів – це складова механізму соціалізації, що відбувається як сукупність пристосувань людини до різних життєвих ситуацій, у процесі яких накопичується соціальний досвід і засвоюються соціальні норми та цінності.

Розкриваючи основні напрями адаптації студентів до умов навчання у закладах вищої освіти, М. Дідух [3] виділяє два типи адаптації: професійну та загальну адаптацію до ЗВО як інституту й системи здобуття знань і розвитку здібностей. Успішність даного процесу, відзначає дослідник, неможлива без урахування особливостей особистості кожного студента.

Основу професійної адаптації студентів творчих спеціальностей становлять нахили та здібності до творчої діяльності і включають мотиваційну та інструментальну сферу, вважає О. Удалова [7], і робить акцент на розкритті потенціалу студентів перших курсів через їх участь у роботі творчих колективів ЗВО.

Соціологічні дослідження вказують на те, що адаптація особистості залежить багато в чому від її психологічних якостей. Більшість

закордонних методичних підходів до вивчення соціальної адаптації умовно можна звести до п'яти напрямів: диференційно-діагностичне; психоаналітичне; теорія рішень; типологічне; теорія розвитку.

У теоріях розвитку (Е. Гінзберг, Д. Супер та ін.) й близьких до них гуманістичних теоріях (А. Маслоу, К. Роджерс, А. Франкл) у відносно закінченій формі показаний процес адаптації. Оптимально інтегрованою є концепція Е. Еріксона [6]. В ній гармонійно поєднані особистісна, ідеологічна та соціальна ідентичності, що розглядаються як форми самовизначення.

С. Фурдуй [8] наголошує, що процес соціальної адаптації є безперервним, оскільки в оточуючому середовищі постійно відбуваються зміни соціальної ситуації розвитку, які вимагають пристосування індивіда до нових вимог діяльності, умов і оточуючих.

Отже, можна відзначити, що психологічна адаптація – це приведення індивідуальної поведінки у відповідність з пануючою в даному суспільстві, класі, соціальній групі системою норм і цінностей. Психологічна адаптація здійснюється в процесі соціалізації, а також за допомогою механізмів психологічного і соціального контролю, міри суспільного і державного примусу.

Професійна адаптація – інтеграція студента в професію, оволо-

діння майстерністю, формування професійних компетентностей, що сприяє успішному самовизначенню і професійному розвитку [1].

В процесі професійної адаптації розвивається така здатність студента, коли він без впливу зовнішніх та внутрішніх конфліктів на високому та достатньому рівнях творчо працює в системі освітнього процесу і самобутньо виражає індивідуальні творчі здібності і таланти у професійній діяльності.

Студент як людина визначеного віку, може бути охарактеризований з трьох сторін: психологічної, яка об'єднує психологічні процеси, стани і властивості особистості; соціальної, в якій втілюються суспільні відносини, якості, що породжені приналежністю студента до визначеної соціальної групи, національності; фізіологічної, яка включає тип вищої нервової діяльності, безумовні рефлекси, статуру, фізичну силу та ін. [6].

Художньо-творча діяльність має певні структурні компоненти виховання особистості студента. що включають: мотиваційний, морально-орієнтаційний, змістовно-операційний, емоційно-вольовий та оціночний аспекти, кожний з яких має свою наповненість та цілеспрямованість.

Також художньо-творча діяльність студентів визначається науковцями як напрямок науково-дослідної

роботи у творчих ЗВО, яка складається з певних видів (робота у творчих секціях і студіях; участь у концертах, конкурсах, виставках, розробка сценаріїв, підготовка і показ спектаклів, шоу-програм, тощо).

Так, соціальні функції художньо-творчої роботи студент-ського ансамблю танцю впливають на формування і розвиток особистості: задоволення потреби в спілкуванні з мистецтвом; правильна організація дозвілля; залучення студентства до суспільно корисної діяльності; розвиток почуття прекрасного; формування виконав-ських вмінь та навичок; розвиток творчих потенцій особистості.

Розвиток та адаптація студента-хореографа на різних роках навчання має деякі особливості, які зазначила дослідниця В. М. Волчукова [2], а саме: перший курс – адаптація до студентських форм колективного життя, роботи у танцювальному ансамблі, участі у конкурсах, фестивалях, чемпіонатах з різних жанрів хореографії; другий курс – найнапруженіший період у навчальній діяльності студентів. Формування культурних запитів і потреб, отримання загальної підготовки. Процес адаптації до даного середовища в основному завершений; третій курс – початок спеціалізації, зміцнення інтересу до хореографічної роботи, поглиблення

професійних інтересів студента. Відтепер форми становлення особистості у вузі в основних рисах визначаються фактором хореографічної спеціалізації. Тобто, процес адаптації до третього року навчання завершений.

Отже, адаптація до художньо-творчої діяльності – це процес активного освоєння особистістю або групою осіб нового соціального середовища, спрямованого на формування і розвиток професійних знань, навичок та творчих здібностей.

Встановлено, що в цілому розвиток особистості студента як майбутнього педагога-хореографа в умовах творчої діяльності проходить в такій послідовності:

- зміцнення професійної спрямованості, розвиток необхідних здібностей у галузі хореографічної освіти;
- удосконалення психічних процесів, станів, хореографічного досвіду;
- підвищення відповідальності за успіх хореографічної діяльності;
- на основі передачі професійного досвіду зростають загальна зрілість та стійкість особистості студента;
- підвищення ролі самовиховання студента у формуванні якостей, досвіду, необхідних йому як майбутньому хореографу;

- встановлення професійної самостійності й готовності до майбутньої практичної роботи педагога-хореографа.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербовий В., Кушнірук М. Професійна адаптація студентів до навчання в закладах вищої освіти. Освітологічний дискурс. 2020. № 3 (30). С. 53-67.
2. Волчукова В.М. Методика роботи з хореографічним колективом / Навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2009. 99 с.
3. Дідух М.М. Проблеми й основні напрями адаптації студентів до умов навчання у закладах вищої освіти. Юридична психологія. 2019. № 2 (25). С. 61-69. DOI: <https://doi.org/10.33270/03192502.61>
4. Мірончук Н.М. Особливості адаптації студентів вищих навчальних закладів до змінених умов життєдіяльності. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Ін-т інновац. технол. і змісту освіти МОН України. Київ. 2013. Вип. 79. С. 82-85.
5. Спіріна Т.П., Зарюгіна Ю.Є. Особливості адаптації студентів – першокурсників до умов навчання у вищих навчальних закладах. 2014. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33687332.pdf>
6. Стрельцова В.Ю. Соціальна адаптація студентів інституту культури і мистецтв до умов відкритого культурно-освітнього середовища : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. пед.наук : спец. 13.00.05 “Соціальна педагогіка”. Луганськ. 2009. 22 с.
7. Удалова О. Професійна адаптація студентів в процесі творчої діяльності. 2017. URL: <http://xn--d1acjtrgde.kiev.ua/2017/08/24/profesiyna-adaptatsiya-studentiv-v-protsesi-tvorchoyi-diyalnosti/>
8. Фурдуй С.Б. Соціальна адаптація студентів – першокурсників до умов навчання у закладах вищої освіти. 2019. URL: http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/832/1/1_%D0%A4%D1%83%D1%80%D0%B4%D1%83%D0%B9_%D0%A1_NEW_YORK_02082019.pdf